

SXEDIO.781

16.6.1964: Ο ΟΥ ΘΑΝΤ ΠΑΡΑΔΕΧΕΤΑΙ ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΙΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ, ΥΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗ ΣΑΚΑΡΙ ΤΟΥΟΜΙΟΓΙΑ. ΝΕΑ ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΤΗΣ ΘΗΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΟΥΝΦΙΚΥΠ

Παράλληλα με την αποστολή της Διεθνούς Ειρηνευτικής Δύναμης στην Κύπρο τα Ηνωμένα Έθνη ανέθεσαν στον Φινλανδό διπλωμάτη Σακάρι Τουομιόγια να καταβάλει προσπάθειες για επίτευξη συμφωνίας για το Κυπριακό.

Ο Φινλανδος διπλωμάτης πραγματοποίησε σειρά επαφών τόσο με τις δυο πλευρές στην Κύπρο όσο και με τις εγγυήτριες δυνάμεις αλλά δεν κατάφερε να προωθήσει τα πράγματα προς ένα αποτέλεσμα.

Παράλληλα με τον Τουομιόγια επαφές πραγματοποιούσε και ο ειδικός πολιτικός σύμβουλος του Γενικού Γραμματέα Ου Θαντ, Γκάλο Πλάζα.

Η αποτυχία των διπλωματών των Ηνωμένων Εθνών ήλθε σε μια πολύ κρίσιμη περίοδο καθώς η Τουρκία απειλούσε να εισβάλει στην Κύπρο και ενώ τα Ηνωμένα Έθνη ετοιμάζονταν να συζητήσουν παράταση της θητείας της ΟΥΝΦΙΚΥΠ στο νησί.

Η τρίμηνη περίοδος είχε λήξει και χειαζόταν ανανέωση της θητείας της που θα γινόταν από το Συμβούλιο Ασφαλείας στα μέσα του Ιουνίου του **1964**.

Ο Τουομιόγια δεν απέκρυπτε τις θέσεις του και δημόσια. Ετσι όταν στις **3** Ιουνίου έφθασε στην Αθήνα για ένα νέο γύρο συνομιλιών με τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν απέκρυψε την απογοήτευση του για τις προσπάθειες του για την εξεύρεση λύσης αλλά, τόνισε, σύμφωνα με τον ανταποκριτή του "Φιλελεύθερου" ότι "εάν επιδειχθή μεγαλύτερα κατανόησις μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών, υπάρχουν αμυδράι ελπίδες εξεύρεσεως κοινού εδάφους προς επίτευξιν συμφωνίας".

Ο ανταποκριτής πρόσθετε πάντως ότι με το σχέδιο του ο Τουομιόγια αποκλείει λύση διχοτόμησης

και ομοσπονδίας αλλά υπογραμμίζει την ανάγκη "υπάρξεως ενιαίου κυπριακού κράτους, απολύτως ελευθέρου και ανεξαρτήτου εν ιστιμία προς τα κράτη μέλη της Διενούς κοινότητας με ταυτόχρονον πλήρη διασφάλισιν των δικαιωμάτων της τουρκικής μειονότητας δι' εγγυήσεων του ΟΗΕ".

Στις δημόσιες δηλώσεις του ο Τουομιόγια ανέφερε ότι η κατάσταση συνέχιζε να παραμένει η ίδια "διότι τα ενδιαφερόμενα μέρη διατηρούν αμετάβλητες τις απόψεις τους".

Είπεν πίσης ότι εφόσον δεν εξευρεθεί λύση την οποία να αποδέχονται τα ενδιαφερόμενα μέρη, θα πρότεινε ο ίδιος αργότερα τις βάσεις μιας ενδεδειγμένης λύσης του Κυπριακού.

Ακόμη ανέφερε ότι ο ίδιος είχε χρονικά όρια για την ολοκλήρωση της αποστολής του και πρόσθεσε ότι η λύση ήταν δυνατή αλλά χρειαζόταν χρόνος.

Την αποτυχία των προσπαθειών του Τουομιόγια αποκάλυψε και ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ Ου Θαντ σε έκθεση του στις 16 Ιουνίου προς το Συμβούλιο Ασφαλείας με την οποία ζητούσε παράταση της θητείας της ΟΝΦΙΚΥΠ για άλλους τρεις μήνες.

Ο Ου Θαντ αναφέρθηκε σε "υπομονευτικές προσπάθειες με τα ενδιαφερόμενα μέρη" οι οποίες καταβλήθηκαν και καταβάλλονται από τον Σακάρι Τουομιόγια, αλλά σημείωνε ότι λόγω των συνθηκών που επικρατούσαν και των μεγάλων διαφορών οι οποίες υφίστανται μεταξύ της Ελληνικής και της τουρκικής κοινότητας και των αντιμεκειμενικών σκοπών των ηγετών των δυο κοινοτήτων, το έργο του μεσολαβητή δεν μπορούσε να αναμένεται ότι θα οδηγούσε σε θετικά αποτελέσματα σε μικρό χρόνο.

Τόνιζε ακόμα ότι ο Τουομιόγια θα συνέχιζε τις προσπάθειες του διότι σε αντίθεση με την ΟΥΝΦΙΚΥΠ σ' αυτόν δεν είχαν τεθεί χρονικά όρια.

Στην έκθεση του ο Ου Θαντ εξέφραζε ανησυχία για την αύξηση του αριθμού των όπλων "διά του λαθρεμπορίου υπό αμφοτέρων των κοινοτήτων και λόγω της εισαγωγής όπλων υπό της Κυπριακής Κυβερνήσεως".

Αναφερόταν εξ άλλου και στις εισαγωγές από

την Κυπριακή Κυβέρνηση και εξέφρασε αμφιβολίες κατά πόσον η εισαγωγή αυτή βρισκόταν μέσα στο γράμμα και το πνεύμα της απόφασης του Συμβουλίου Ασφαλείας της 4ης Μαρτίου για τη συγκρότηση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ.

Όταν τα Ηνωμένα Έθνη προσήγγισαν την Κυπριακή Κυβέρνηση, τόνιζε ο Ου Θάντ, για το θέμα της περικοπής της εισαγωγής όπλων, επέμεναν ότι η φροντίδα της αφορούσε τις απειλές για τουρκική εισβολή, οι δε τύποι των όπλων που εισάγονται αποσκοπούν στην αντιμετώπιση της εισβολής.

Δεν αμφιβάλλω, σημείωνε ότι η επάνοδος των τουρκικών στρατευμάτων στους στρατώνες τους και ο τερματισμός των απειλών για άμεση τουρκική απόβαση, θα διευκολύνουν σε μεγάλο βαθμό τις προσπάθειες της ΟΥΝΦΙΚΥΠ όπως θέσει υπό έλεγχο το πρόβλημα των εξοπλισμών.

Στην έκθεση του ο Ου Θάντ ζητούσε όπως η ΕΛΔΥΚ και η ΤΟΥΡΔΥΚ περιορισθούν στους στρατώνες τους και υπογράμμισε ότι οι επαναλαμβανόμενες απειλές για απόβαση τουρκικών στρατιωτικών δυνάμεων στην Κύπρο ήταν απολύτως μη υποβοηθητικές στις προσπάθειες του ΟΗΕ για αποκατάσταση των ομαλών συνθηκών και παρεμπόδιση των συγκρούσεων.

Οι απειλές αυτές, τόνιζε, συντείνουν ώστε η τουρκοκυπριακή ηγεσία να καθίσταται λιγότερο υπόλογη στην αποδοχή των διευθετήσεων οι οποίες αποσκοπούν στο να συμβάλουν στην επάνοδο στην ομαλότητα, οι δε τέτοιες ενέργειες δεν συνάδουν με την έκκληση που υπέβαλε στα κράτη μέλη ο ΟΗΕ και το Συμβούλιο Ασφαλείας.

Ο Γενικός Γραμματέας ήταν ο μόνος από τους ξένους που έβλεπε θετικότητα στην απόφαση της Κυπριακής Κυβέρνησης να συστήσει την Εθνική Φρουρά.

Ανέφερε:

"Η απόφαση της Κυπριακής Κυβέρνησης να οργανώσει στρατολογία για την οργάνωση της Εθνικής Φρουράς, η οποία θα ενισχύσει τις δυνάμεις ασφαλείας του κράτους, αποτελεί ενέργεια Κυβερνήσεως. Η ενέργεια αυτή θα συμβάλει στην

ανάπτυξη της πειθαρχίας και την αποσαφήνιση της θέσεως όλων εκείνων οι οποίοι φέρουν όπλα στην Κύπρο και κατά συνέπεια στην επέκταση του ελέγχου στους ατάκτους".

Επίσης ο Ου Θαντ άφησε εκτεθειμένη την τουρκοκυπριακή ηγεσία στην πολιτική της για αυτοεγκλωβισμό των τουρκοκυπρίων:

Το γεγονός ότι οι Τούρκοι δεν κινούνται εκτός της περιοχής τους, εκτός του ότι οφείλεται σε αίσθημα ανασφάλειας, υπαγορεύεται επίσης από την πολιτική σκοπιμότητα και συγκεκριμένα από την επιδίωξη να ενισχυθεί ο ισχυρισμός ότι οι δυο βασικές κοινότητες στην Κύπρο δεν μπορούν να συζούν ειρηνικά, χωρίς ενός είδους γεωγραφικού διαχωρισμού.

Για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ ανέφερε ότι στους πρώτους τρεις μήνες χρειάστηκαν **5.430.000** δολάρια και ότι έγιναν εθελοντικές εισφορές **5.5** εκτομμυρίων, ενώ θα χρειαζόταν μεγαλύτερο ποσό γιατί η δύναμη είχε στο μεταξύ αυξηθεί.

Μέχρι τις **8** Ιουνίου υπηρετούσαν στην ΟΥΝΦΙΚΥΠ οι πιο κάτω:

Στρατιώτες: **55** αυστριακοί, **1122** Καναδοί, **676** Δανοί, **1000** Φιλλανδοί, **639** Ιρλανδοί, **954** Σουηδοί, και **1972** Βρετανοί.

Αστυνομικοί: **40** Αυστραλοί, **33** Αυστριακοί, **40** Σουηδοί, Το σύνολο της δύναμης σε αξιωματικούς και οπλίτες έφθανε στους **6.411**.

Στο μεταξύ μέχρι να υποβληθεί η έκθεση του Ου Θαντ η δύναμη της Διεθνούς Ειρηνευτικής Δύναμης αυξήθηκε και στις **16** Ιουνίου, σύμφωνα με ανακοίνωση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ ήταν η εξής:

Στρατιωτικά αποσπάσματα: Καναδάς **1.120**, αξιωματικοί και άνδρες, Δανία **995**, Φιλλανδοί **998**, Ιρλανδοί **639**, Σουηδοί **954** και Βρετανοί **1775**.

Νοσοκομειακή μονάδα: Αυστρία **55**, Πολιτική Αστυνομία Αυστραλία **40**, Αυστρία **35**, Δανία **41**, Νέα Ζηλανδία **25** και Σουηδία **40**

Προσωπικό από πολίτες **59**

Ο Ου Θαντι ανακοίνωσε επίσης ότι ο πρώτος αρχηγός της ΟΥΝΦΙΚΠ Ινδός Στρατηγός Γκιάνι θα αντικαθίστατο από τον επίσης Ινδό τέως αρχηγό του Ινδικού Στρατιωτικού Επιτελείου Κορντέρα Σουμπάγια Τιμάγια.

Η συζήτηση ενώπιον του Συμβουλίου Ασφαλείας έγινε στην παρουσία του Υπουργού Εξωτερικών Σπύρου Κυπριανού και των αντιπροσώπων της Ελλάδας και της Τουρκίας. Η Βρετανία έπαιρνε μέρος στη συνεδρία ως μόνιμο μέλος.

Όμως οι διαφορές άρχισαν να διαφαίνονται από την αρχή. Όταν ο Πρόεδρος του Συμβουλίου, αντιπρόσωπος της Ακτής του Ελεφαντόδοντος κ. Ούσιερ κάλεσε τον Τούρκο Αντιπρόσωπο Ορχάν Εράλπ να μιλήσει πρώτος, επειδή ήταν γραμμένος πρώτος στον κατάλογο των ομιλητών, αντέδρασε αμέσως ο Ρώσος αντιπρόσωπος Φεντορένκο ο οποίος ζήτησε όπως μιλήσει πρώτος ο κύπριος αντιπρόσωπος Σπύρος Κυπριανού.

Θέλω είπε ρώσος αντιπρόσωπος να πληροφορηθώ πότε εκδήλωσε την επιθυμία να μιλήσει ο αντιπρόσωπος της Τουρκίας, πριν ή μετά την έναρξη της συνεδρίας. Γιατί δεν πρόκειται για θεατρική παράσταση ή ποδοσφαιρικό αγώνα, ώστε να εξασφαλίζονται εκ των προτέρων εισιτήρια. Πρόκειται για συνεδρία του Συμβουλίου Ασφαλείας κατά την οποία υφίσταται σειρά ομιλητών που καθορίζεται εκ των προτέρων. Για λόγους ηθικής και για λόγους λογικής ο Κύπριος αντιπρόσωπος πρέπει να μιλήσει πρώτος για να επεξηγήσει τις απόψεις της Κυβέρνησης του. Και για λόγους ιεραρχικούς ο Κύπριος αντιπρόσωπος, ως Υπουργός Εξωτερικών έχει προτεραιότητα.

Ο Φεντορένκο έδινε το παρόν του από την αρχή, αλλά παρά τη συζήτηση στο τέλος δεν έθεσε όπως το θέμα τεθεί σε ψηφοφορία. Τις ίδιες απόψεις εξέφρασε και ο Τσοχοσλοβάκος αντιπρόσωπος κ. Χάζεκ.

Ωστόσο ο Πρόεδρος επέμενε στις απόψεις του προσθέτοντας ότι δεσμευόταν από τον κανονισμό να δώσει το λόγο στον πρώτο ομιλητή που είχε εγγραφεί

στον κατάλογο.

Ο Ορχάν Εράλπ είπε ότι η κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους τρεις μήνες εξελισσόταν από το κακό στο χειρότερο λόγω της έλλειψης καλής πίστεως εκ μέρους της ελληνοκυπριακής ηγεσίας.

Στην Κύπρο, είπε ο Εράλπ διεξάγεται εμφύλιος πόλεμος. Δυο κοινότητες ενεπλάκησαν σε θανάσιμη διαμάχη. Η μιά από αυτές, η ισχυρότερη, δεν πρέπει να αφεθεί να κρύπεται πίσω από τον τίτλο της Κυβέρνησης, τον οποίο έχει υφαρπάσει προς τον σκοπόν να προωθήσει τα σχέδια της και να επηρεάσει μίαν τελική ειρηνική και συμφωνημένη διευθέτηση.

Ο Εράλπ κατέληξε ότι με τις απειλές της Τουρκίας για εισβολή στην Κύπρο, στις οποίες αναφερόταν και ο Ουτ Θαντ στην έκθεση του ανέφερε ότι αυτές ενίσχυαν το έργο των Ηνωμένων Εθνών και επενεργούσαν ανασχετικά στους Έλληνες.

Ο Σπύρος Κυπριανού πήρε στη συνέχεια το λόγο και κάλεσε τα Ηνωμένα Έθνη να προστατεύσουν την Κύπρο από τις νέες απειλές της Τουρκίας και το Συμβούλιο Ασφαλείας για να επεξεργασθεί πολιτική λύση των προβλημάτων της νήσου.

Προειδοποίησε επίσης ότι η Κύπρος δεν ήταν διατεθειμένη να αποδεχθεί περικοπή οιασδήποτε των κυριαρχικών δικαιωμάτων της νόμιμης Κυβέρνησης.

"Δεν θα ανεχθώμεν οιασδήποτε απόπειραν είτε έσωθεν είτε έξωθεν προερχομένην και αποσκοπούσαν εις την καταστροφήν της ενότητος και της εδαφικής ακεραιότητος της κυριάρχου και ανεξαρτητου Πολιτείας της Κύπρου" είπε ο Σπύρος Κυπριανού.

Στη συνέχεια ο αντιπρόσωπος της Βραζιλίας Γκεράλντο Ντε Καρβάλχο Σίλος κατέθεσε εκ μέρους της αντιπροσωπείας της χώρας του και της Βολιβίας, της Ακτής του Ελεφαντιόδοντος, του Μαρόκου και της Νορβηγίας ψήφισμα το οποίο πρόβλεπε την παράταση της θητείας της ΟΥΝΦΙΚΥΠ.

Ωστόσο πριν εγκριθεί το ψήφισμα ο Σπύρος Κυπριανού που πήρε το λόγο κάλεσε το Συμβούλιο όπως μη προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια μέχρις ότου η Τουρκία αναλάβει υποχρέωση όπως εγκαταλείψει τα

σχέδια της για εισβολή στην Κύπρο.

Ο Τούρκος αντιπρόσωπος, είπε ο Σπύρος Κυπριανού πρέπει να κληθεί να διεβαβαιώσει ότι η χώρα του δεν ετοιμάζει απόβαση στην Κύπρο και επιμένως όπως πάρω απάντηση σ' αυτό.

Όμως ο τούρκος αντιπρόσωπος απαξίωσε απάντησης στον Σπύρο Κυπριανού.

Δεν είμαι διατεθειμένος, είπε, να απαντήσω σε ερωτήσεις και αμφισβητώ το δικαίωμα της Κυπριακής Κυβέρνησεως, η οποία ευρίσκεται στο Συμβούλιο Ασφαλείας για να αναντήσει σε σοβαρές κατηγορίες, να θέτει σε μένα ερωτήσεις.

Ο Αγγλος αντιπρόσωπος είπε ότι συμφωνούσε με το ψήφισμα και την παράταση της θητείας της ΟΥΝΦΙΚΥΠ αλλά αμφισβήτησε τη νομιμότητα της Κυπριακής Κυβέρνησης να εισαγάγει τη στρατιωτική θητεία στην Κύπρο.

Ο Ρώσος αντιπρόσωπος Φετορένκο ανέφερε ότι η Κυβέρνηση του συμεριζόταν τις ανησυχίες της Κύπρου για τις τουρκικές απειλές για επέμβαση την Κύπρο και υπενθύμισε ότι η ασκουμένη συνέχιση πίεση εναντίον της Κύπρου δημιουργεί τεταμένη κατάσταση σε μια περιοχή "η οποία δεν απέχει πολύ από τα νότια σύνορα της Σοβιετικής Ένωσης".

Τόνισε ακόμη ότι η χώρα του δεν θα ανεχθεί οποιαδήποτε επέμβαση στα δικαιώματα και τις υποθέσεις της κυπριακής Κυβέρνησης

Με την παράταση της θητείας της ΟΥΝΦΙΚΥΠ τάχθηκε και ο αντιπρόσωπος των Ηνωμένων Πολιτειών Ατλάϊ Στήβενσον ο οποίος τάχθηκε επίσης εναντίον της δημιουργίας στρατών και στην εισαγωγή όπλων, την ομηρία και τις πράξεις βίας εναντίον των μελών της ΟΥΝΦΙΚΥΠ στην Κύπρο.

Το ψήφισμα εγκρίθηκε τελικά στις **20** Ιουνίου και ύστερα από πρόταση του Σπύρου Κυπριανού τέθηκε μια παράγραφος με την οποία καλούνταν όλα τα κράτη μέλη του ΟΗΕ να απέχουν από απειλές και χρήση βίας εναντίον της Κύπρου.

Το ψήφισμα έχει ως εξής:

Το Συμβούλιο Ασφαλείας

σημειώνοντας ότι η έκθεση του Γενικού Γραμματέα (**S5764** και Παρ.1) θεωρεί τη διατήρηση στην Κύπρο της Ειρηνευτικής Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών που δημιουργήθηκε με την απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας **186 (1964)** της 4ης Μαρτίου **1964** για επιπρόσθετη περίοδο **3** μηνών χρήσιμη και αναγκαία.

εκφράζοντας τη βαθιά του εκτίμηση προς το Γενικό Γραμματέα για τις προσπάθειες του για εφαρμογή του ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας **186 (1964)** της 4ης Μαρτίου και **187 (1964)** της 13ης Μαρτίου **1964**,

εκφράζοντας τη βαθιά του εκτίμηση προς τα κράτη που έχουν συνεισφέρει στρατεύματα, αστυνομικές δυνάμεις, εφόδια και οικονομική υποστήριξη για την εφαρμογή του ψηφίσματος **186(1964)**.

1. Επαναβεβαιώνει τα ψηφίσματα του **186 (1964)** και **187 (1964)**.

2. Καλεί όλα τα κράτη μέλη των Ηνωμένων Εθνών να συμμορφωθούν με τα πιο πάνω αναφερόμενα ψηφίσματα.

3. Λαμβάνει υπό σημείωση τη έκθεση του Γενικού Γραμματέα.

4. Παρατείνει την παραμονή στην Κύπρο της Ειρηνευτικής Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών που εγκαθιδρύθηκε δυνάμει του ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας **186 (1964)** για επιπρόσθετη περίοδο τριών μηνών.